

Ruis: Energie-experts laten de raad zieltogend achter

door Jeroen de Valk

10 juni 2021

Het leek erop dat de gemeenteraad en het college niet helemaal waren voorbereid op de vergadering van 8 juni. Maar liefst negentien 'insprekers' kwamen aan het woord. Dat waren geen in leuzen grossierende protestgroepen of omwonenden die het niet meer pikken. Nee, bij dit overleg over de Regionale Energie Strategie (RES) waren de woordvoerders vooral zelfverzekerde ingenieurs, ecologen en beroepsbestuurders. Hoog opgeleide dames en heren die zo onderhand konden promoveren op de besproken materie, zo ze dat niet al waren. Ze spraken in gedistingeerde volzinnen, niet zelden enigszins geaffecteerd.

Een van hen was Paul Strengers, gepensioneerd advocaat en ooit (2004 - 2006) namens de VVD wethouder Ruimtelijke Ordening in Amersfoort. Hij dankte geroutineerd 'meneer de voorzitter' en vervolgde: „Ik spreek tot u zowel persoonlijk, als bewoner van Hoogland-West aan de Coelhorsterweg, straks wellicht woonachtig onder de klapwiekende, langs de Eem gesitueerde windturbines, als ook als lid namens de Vereniging Vrij Polderland, omdat ik de doelstellingen van deze vereniging tot in al hun facetten deel.”

Paul Strengers leest de raadsleden de les.

Direct daarna liet hij weten dat de RES van de regio Amersfoort is 'gelardeerd met mooie plaatjes van de gemeenten waar de zonnevelden en windturbines zouden

worden gerealiseerd'. Echter: „De RES geeft geen enkel inzicht op grond van welke juridische regelgeving het een en ander is gebaseerd en welke procedures hiertoe dienen te worden doorlopen.”

Zo ging dit maar door, bijna twintig betogen lang. De politici bleven ernstig achter hun laptop zitten - het overleg was digitaal - en wekten de indruk rustig te luisteren, al die tijd. Maar ze realiseerden zich: we worden met gelijke munt terugbetaald. Deze insprekers zijn de mensen die we gewoonlijk treffen als fractievoorzitter, wethouder, burgemeester, minister-op-bezoek of dik betaalde externe adviseur.

Autoluwe binnenstad

Waar ging het over? Ten einde verdere opwarming van de aarde te voorkomen, moet Nederland op zoek gaan naar alternatieve energie-opwekkers. De CO₂-uitstoot dient in 2030 met 49 procent te zijn gedaald ten opzichte van 1990. Het land is daartoe verdeeld in dertig energie-regio's die een voor een de goede voornemens in een Regionale Energie Strategie moeten vastleggen. Uiterlijk 1 juli dit jaar moet 'onze' RES aan Den Haag zijn doorgegeven.

Bij alternatieve energie denken we meteen aan windmolens en zonnepanelen. Daar dacht GroenLinks natuurlijk ook aan toen de partij een aanzienlijke winst maakte bij de verkiezingen van 2018. De groenen kwamen in het college met onder anderen Astrid Janssen als wethouder van Duurzaamheid, Omgevingswet, Energietransitie en Ruimtelijke Ordening. (Terzijde: bij dit overleg was ze weer aanwezig na enkele maanden ziekte. Ze had problemen met haar gehoor.)

GroenLinks zou uiteraard goed gaan scoren met tal van energiemaatregelen, zo was de verwachting. Een probleem was wel de VVD, in Den Haag bekend als de 'vroem-partij', want die wilde natuurlijk overal asfalt neerleggen. Neem alleen al die vermaledijde westelijke rondweg, waar GL met tegenzin maar mee instemde.

De realiteit pakte anders uit. Er waren twee grote milieu-gerelateerde kwesties in deze raadsperiode: naast de energietransitie ook de autoluwe binnenstad. Dat laatste project stuitte niet op bijzonder veel weerstand in de raad en daarbuiten. De onlangs afgetreden verkeerswethouder Hans Buijtelaar mag dan behoren tot de vroem-partij, hij ging voortdurend met de fiets op de foto en die autoluwe binnenstad - dat lukte hem. Er was een meerderheid voor en dus zette hij dit voortvarend in gang. Vanaf 4 januari 2021 is Amersfoort officieel autoluw.

De westelijke rondweg had ook een meerderheid maar schiet niet op. Niemand zal echter kunnen beweren dat Buijtelaar zich daar niet voor had ingespannen. Voor VVD'ers zal alleen zijn voortijdige vertrek, minder dan een jaar voor de raadsverkiezingen in maart 2022, een smet werpen op deze carrière.

Windmolens van 200 meter

Voor GroenLinks verloopt deze raadstermijn minder gunstig. De windmolens wil geen mens op zijn of haar erf hebben. Plaatsing van zonnevelden wordt ook al tegengehouden door actiegroepen. Ovens waarin biomassa wordt gestookt, kunnen op bezwaren rekenen van deels dezelfde, deels weer andere groeperingen, om van de oppositie nog maar te zwijgen. Ze zouden als een voorlopige oplossing fungeren in

afwachting van aardwarmte. Maar geen mens weet of, en zo ja wanneer die er komt. Wijken moesten massaal van het aardgas af, iets wat ook niet wil opschieten.

De groenen konden op 8 juni de bezwaren niet afdoen als ritueel gemakker in de trant van 'niet in mijn achtertuin'. De geleerde insprekers kwamen niet alleen met argumenten tégen maar ook met alternatieven. Ze hadden alles overdacht en berekend, tot de cijfertjes na de komma. Neem de Vereniging Vrij Polderland: die pleitte tegen de installatie van twee windturbines van zo'n tweehonderd meter hoog (u leest het goed: tweehonderd meter, dat is dus twee keer de Onze Lieve Vrouwetoren) aan de rand van bedrijventerrein Isselt, direct aan de Eem. Maar ze dachten verder dan hun achtertuin. Het betoog, heel in het kort: dit is een relatief wind-luw gebied - in tegenstelling tot bijvoorbeeld de Noordzee - waar windenergie zonder overheidsgeld nooit op voldoende investeerders kan rekenen. Ze zorgen voor slagschaduw, horizonvervuiling en lawaai.

Toen kwamen de alternatieven: 'zonnemuren' langs de snelweg en 'zonnedaken' als een soort overkapping er overheen. Zonnemuren worden al enkele jaren getest bij Uden en presteren er naar verluidt boven verwachting. Zonnedaken hebben we hier nog niet maar zouden goede diensten kunnen bewijzen, en niet alleen boven de snelweg. De vereniging kwam met een uitgebreide opsomming van locaties, waaronder: tien kilometer zonnemuur langs de A1 tussen Baarn en Knooppunt Hoewelaken en een zonnedak boven het rangeerterrein van het Amersfoortse Centraal Station. Voorts pleiten ze tégen zonnevelden en vóór verplichte zonnepanelen op nieuwe fabriekshallen. De aangedragen alternatieven zouden de gemeente twee keer zoveel energie kunnen leveren als waar de huidige plannen in voorzien.

Slobeend, tureluur en kwikstaart

Meer klachten en alternatieven. Een combinatie van zeven - jawel: zeven! - al vele jaren gerespecteerde natuurorganisaties waaronder Vogelbescherming Nederland en Utrechts Landschap sprak de gezamenlijke zorgen uit over het vogelwelzijn. Vogels kunnen zich te pletter vliegen tegen een windmolen en een broedgebied verliezen als er een zonneveld wordt neergelegd. Uiteraard wisten ze precies om welke vogels het gaat: onder meer de tureluur, de slobeend, de grutto, de Kievit en de gele kwikstaart. De Stadsbron vraagt zich af welke raadsleden ook op afroep zo'n opsomming kunnen afdraaien.

De zeven organisaties adviseren om de turbines bij voorkeur langs snelwegen te plaatsen zoals de A27 ten noorden en zuiden van Eemnes (niet langs het dorp zelf dus) en de A1 ten noorden van Baarn. Maar niet álle geadviseerde locaties, want dat is weer teveel van het goede.

Natanja Vreugdenhil van de Partij voor de Dieren - nu nog niet in de raad, maar kansrijk voor 2022 - ziet het liefst zonnepanelen langs grote, brede wegen zoals Rondweg-Noord in Amersfoort. Voorts kan er worden gekeken naar minder vruchtbare grond. Locaties die flink moeten worden bemest, komen als eerste in aanmerking. Meer adviezen: beperk om te beginnen de uitstoot van CO₂, en wel door bijvoorbeeld de veestapel te verkleinen, huizen te isoleren en plantaardig te eten.

Opvallend was, dat de negentien insprekers het vaak eens waren met de eerder ingediende wensen van de andere gemeenten in de regio. Leusden wil geen 'groot

windturbinecluster op de Leusderheide'. Soest stelt eenduidig vast: 'Niet in de polder.' Baarn noemt een serie kwetsbare natuurgebieden die niet verstoord mogen worden. Wat Woudenberg betreft, wordt onderzocht of kleinere windmolens rendabel zijn. Bunschoten breekt een lans voor de weidevogelpopulaties.

Zieltogende raad

Zo zat de ene na de andere expert de Amersfoortse politiek te voorzien van gratis adviezen. Hun betogen hadden afwisselend het karakter van een donderpreek, een bestraffend onderhoud en een biologieles voor de jongelui.

De raad bleef hierna zieltoegend achter. „Tachtig minuten insprekers, het was overweldigend”, verzuchtte Alex Engbers (CDA). „Ik heb geen behoefte hier nu even iets over te zeggen.” Hij stelde voor dat de raad de tijd neemt om alle input te verwerken, ten einde die in een volgende ronde te bespreken. De andere raadsleden sloten zich vlot bij hem aan. Ze zagen bleekjes en keken wat glazig uit hun ogen.

Wethouder Astrid Janssen zei dat het vergaderen kan worden voortgezet tot half juli, pal voor het zomerreces. „De procedures zijn nog lang niet ten einde, er moeten nog stappen worden gezet.” Kennelijk kan op de RES 1.0 nog een RES 2.0 volgen. Mét het verwerken van alle wetenswaardigheden, wensen, suggesties en alternatieven.

Vaak belooft het college na zo'n klaagzang op sussende toon maar weer een onderzoekje. Deze keer niet. De adviezen van de deskundigen werden serieus genomen. Het waren geen experts die de gemeente zélf had ingehuurd, dat was even slikken, maar ze hadden dat evengoed kunnen zijn. Misschien had een terechtwijzing van de Vereniging Vrij Polderland voor een wake-up call gezorgd: „De burger wordt overvallen door plannen voor kolossale windturbines. Mocht dit proces op deze wijze worden voortgezet, dan voorzie ik wantrouwen en cynisme bij de burger... en voor u een politieke zelfmoord.”

BIJSLUITER

Jeroen de Valk is politiek analist bij De Stadsbron. Voor zijn bijdragen krijgen wij subsidie van het Stimuleringsfonds voor de Journalistiek.